

GEOGRAFSKI POLOŽAJ HRVATSKE

HRVATSKE GEOGRAFSKE, POVIJESNE I UPRAVNE REGIJE

RELJEF HRVATSKE

Klimatska obilježja Hrvatske

Jadransko more

Vode na kopnu

PONAVLJANJE

GEOGRAFSKI POLOŽAJ HRVATSKE

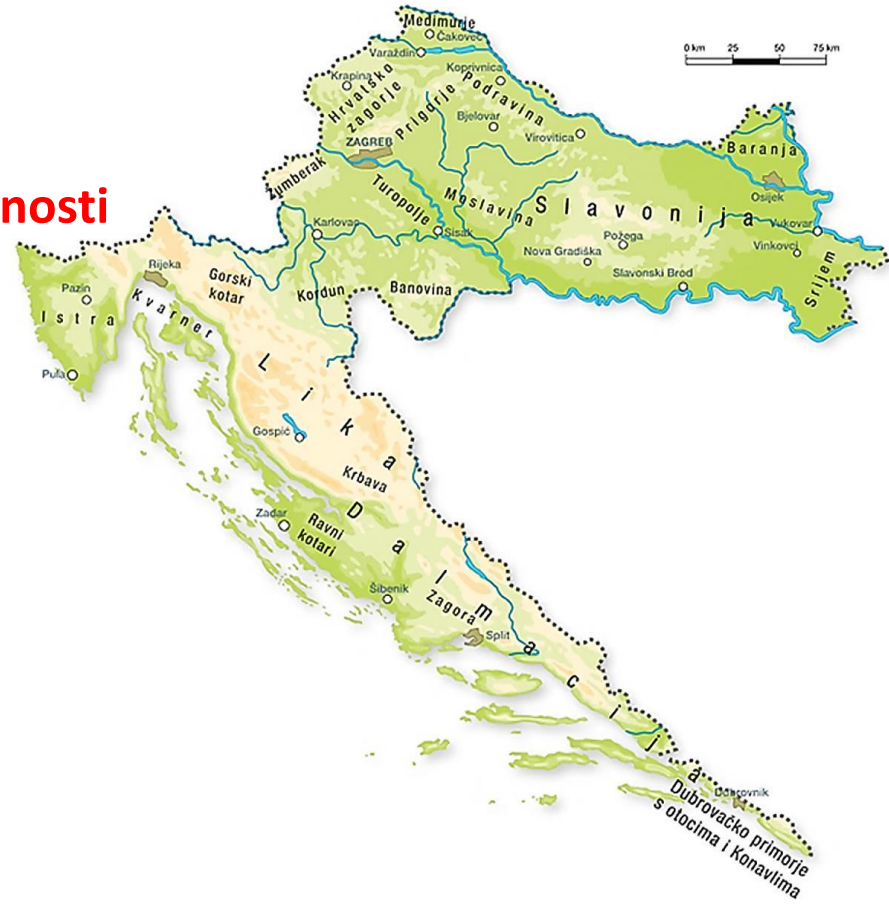
REPUBLIKA HRVATSKA

Površina: 56 594 km² (more 31 067 km²) 25. po površini u Europi

Broj stanovnika: 3,87 mil. st. (2021.)

Glavni grad: Zagreb (665 800 st – 2021.)

himna, zastava i grb – **simboli hrvatske državnosti**

GEOGRAFSKI POLOŽAJ

- GEOGRAFSKI **POLOŽAJ** položaj zemlje u odnosu na okolno područje (regije)
- **SREDNJOEUROPSKA, SREDOZEMNA I PODUNAVSKA** zemlja

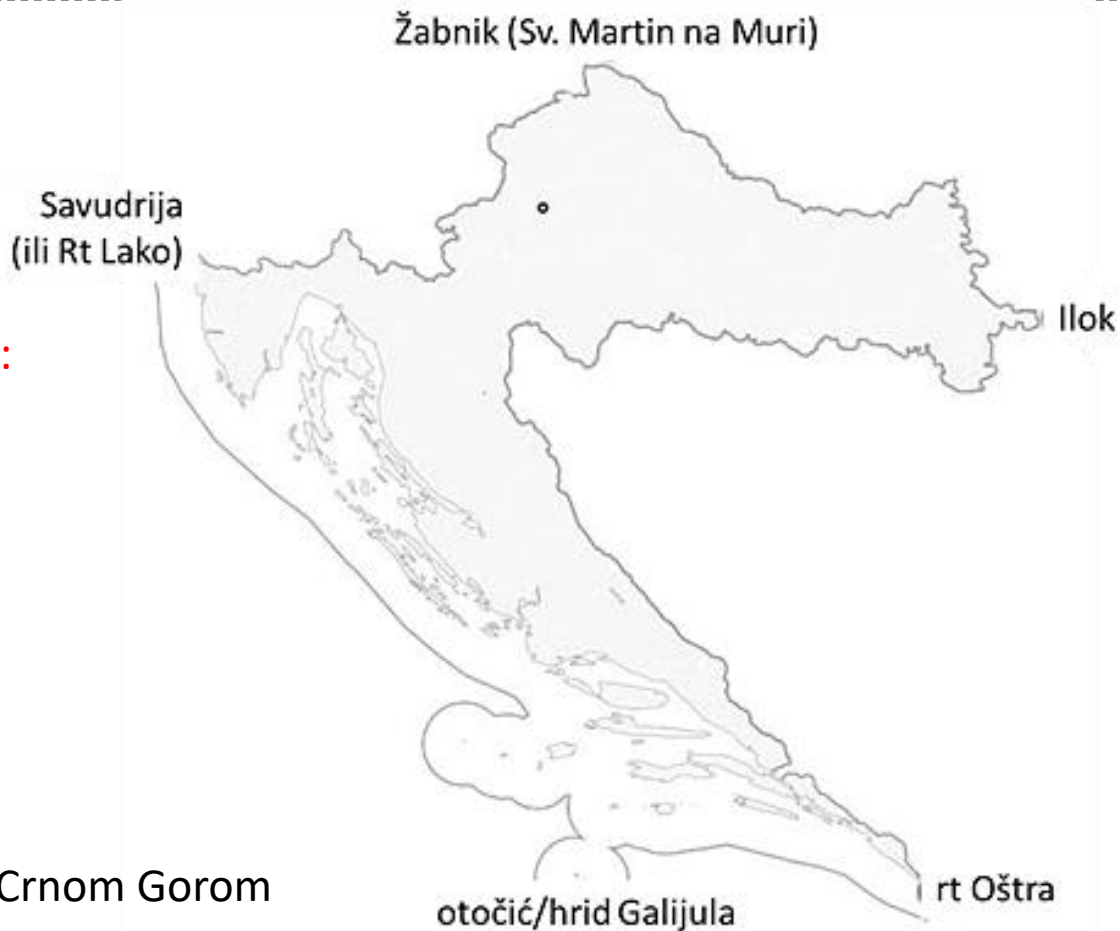
GEOGRAFSKI SMJEŠTAJ

– KRAJNJE TOČKE HRVATSKOG KOPNA:

- naselje Žabnik (Sv. Martin na Muri)
- Ilok
- rt Oštra
- otočić/hrid Galijula (Palagruža)
- rt Lako (Savudrija)

– GRANICE HRVATSKE:

- **KOPNO:** najdulja s BiH // najkraća s Crnom Gorom
- **MORE:** najdulja s Italijom // najkraća s Crnom Gorom

KULTURNO-CIVILIZACIJSKI KRUGOVI *koji su utjecali na Hrvatsku*

– tri kulturno-civilizacijska kruga:

1. SREDNJOEUROPSKI

- katolicizam, protestantizam i judaizam
- Njemački jezik

2. SREDOZEMNI

- katolicizam
- Talijanski (romanski) jezik

3. JUGOISTOČNOEUROPSKI ili BALKANSKI

- islam i pravoslavlje
- turcizmi

HRVATSKE GEOGRAFSKE, POVIJESNE I UPRAVNE REGIJE

REGIONALIZACIJA HRVATSKE

– tri **PRIRODNOGEOGRAFSKE** regije:

1. panonsko-peripanonska

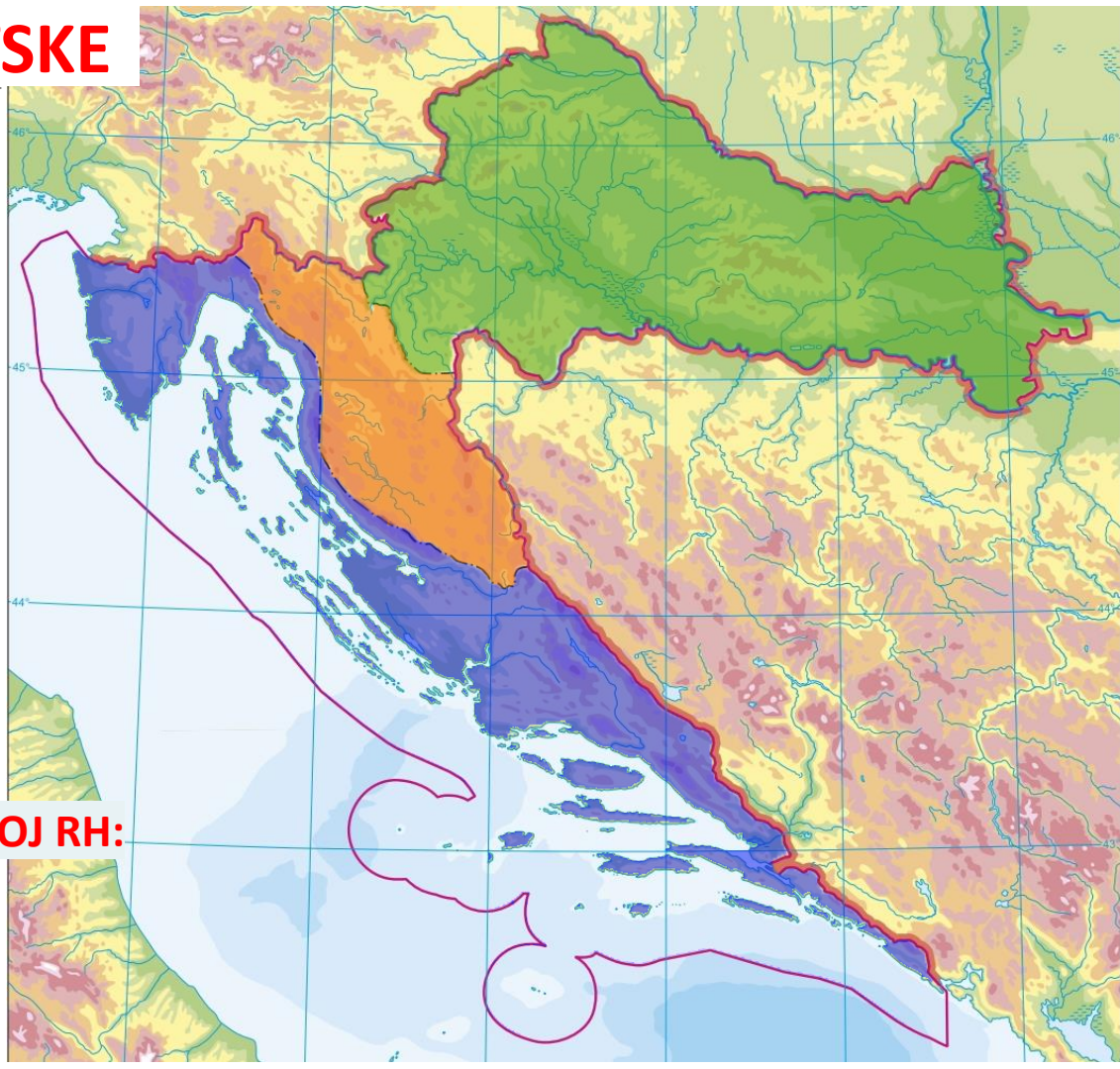
– 54% površine / 67% stanovništva

2. gorsko-kotlinska

– 14% površine / 2% stanovništva

3. primorska (jadranska)

– 32% površine / 31% stanovništva

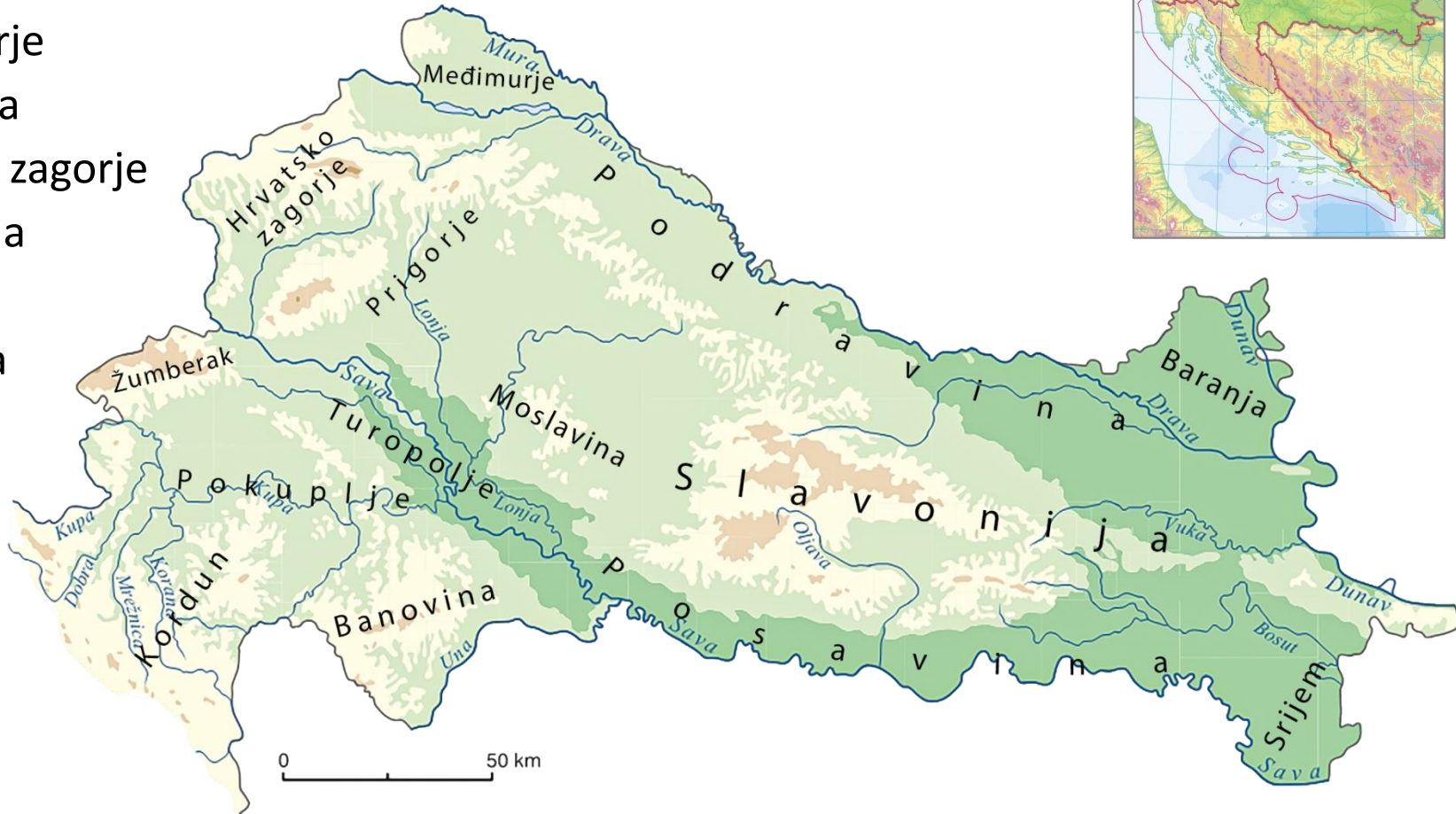

TERITORIJALNO-SAMOUPRAVNI USTROJ RH:

- **21** županija
- **128** upravnih gradova
- **428** općina

PERIPANONSKO-PANONSKA HRVATSKA – REGIJE

- Međimurje
- Podravina
- Hrvatsko zagorje
- Moslavina
- Kordun
- Banovina
- Posavina
- Baranja
- Srijem
- Slavonija

GORSKO-KOTLINSKA HRVATSKA – REGIJE

- Gorski kotar
- Lika

PRIMORSKA (JADRANSKA) HRVATSKA – REGIJE

- Istra
- Kvarner
- Dalmacija
- Konavle
- Dalmatinska zagora
- Bukovica
- Ravni kotari

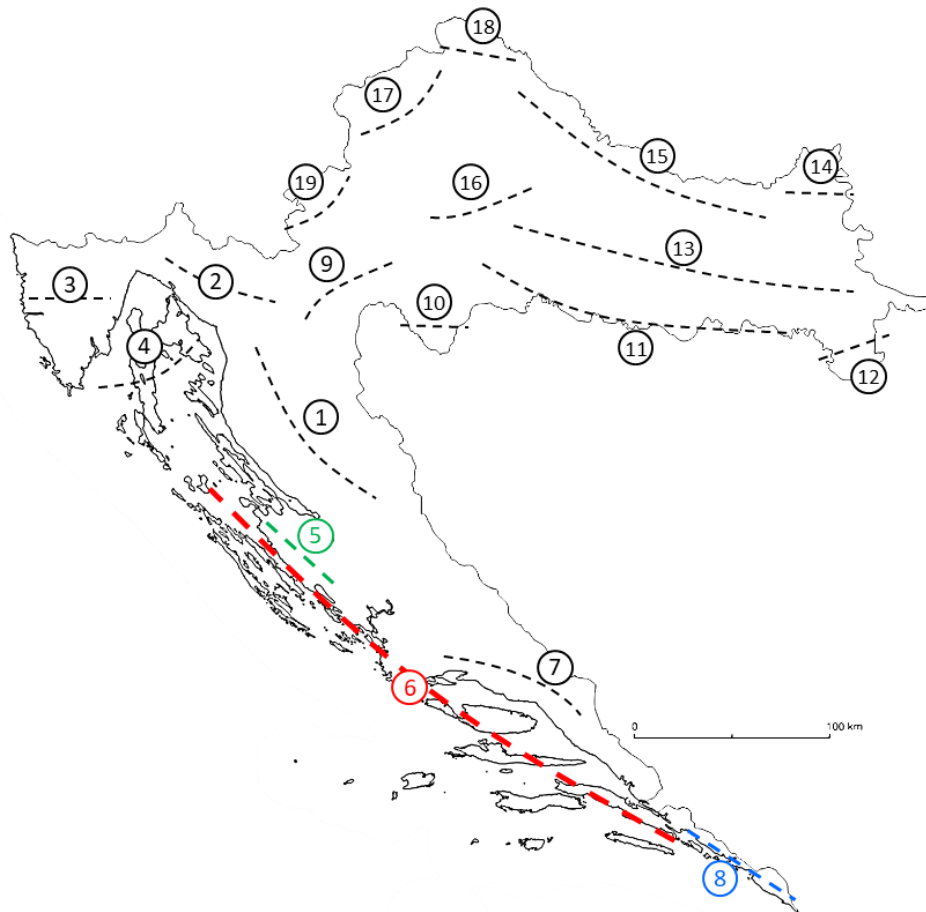
TRADICIONALNE (GEOGRAFSKE) REGIJE

- Međimurje
- Hrvatsko zagorje
- Podravina
- Posavina
- Prigorje
- Moslavina
- Slavonija
- Baranja
- Srijem
- Banovina
- Kordun
- Gorski kotar
- Kvarner
- Istra
- Lika
- Ravni kotari
- Dalmatinska zagora
- Bukovica
- Dalmacija
- Konavle

TRADICIONALNE REGIJE HRVATSKE

1. Lika
2. Gorski kotar
3. Istra
4. Kvarner
5. Ravni kotari
6. Dalmacija
7. Dalmatinska zagora
8. Konavle
9. Kordun
10. Banovina
11. Posavina
12. Srijem
13. Slavonija
14. Baranja
15. Podravina
16. Moslavina
17. Hrvatsko zagorje
18. Međimurje
19. Žumberak

HRVATSKA I EUROPSKI PROMETNI SMJEROVI

HRVATSKI PROMETNI PRAG

– najkraći put između panonsko-peripanonskog i primorskog dijela Hrvatske

– PRIJEVOJI:) (simbol na karti

- Delnička vrata – 724 m
- Banska vrata – 1083 m
- Vratnik – 698 m
- Veliki Alan – 1406 m
- Oštarijska vrata – 928 m
- Mali Alan – 1045 m
- Prezid – 766 m

– TUNELI:

- Mala Kapela – 5 821 m
- Sveti Rok – 5 679 m

PANEUROPSKI PROMETNI PRAVCI

– paneuropski koridori koji prolaze Hrvatskom:

- **X** (Salzburg – Ljubljana – Zagreb – Skopje – Solun)
- **Vb** (Budimpešta – Zagreb – Rijeka)
- **Vc** (Budimpešta – Osijek – Sarajevo – Ploče)
- **VII** – rijeka Dunav (od Njemačke do Crnog mora)

RELJEF HRVATSKE

VRSTE STIJENA

- **magmatske** (**vulkanske**) – **1%** površinskih stijena RH // **najmanje zastupljene**
- **metamorfne** (**preobražene**) – **2 - 4%** površinskih stijena RH // **najstarije**
- **sedimentne** (**taložne**) – **oko 95%** površinskih stijena RH // **najmlađe** i **najzastupljenije**

OBLICI RELJEFA HRVATSKE

– oblici reljefa RH:

– **krški**

– **riječni**

– **padinski**

– **obalni** reljef

KRŠKI RELJEF

- obuhvaća primorski i gorski dio Hrvatske – **više od 50% površine RH**
- vezan je za vodopropusne i topljive **vapnence** i **dolomite**
- krški reljefni oblici:
 - **površinski**: kamenice, škrape, ponikve, uvale, krška polja (Gacko, Ličko, Krbavsko, Imotsko...), zaravni u kršu...
 - **u unutrašnjosti**: špilje i jame
- špiljski sustav **Đula-Medvednica** kod Ogulina (16,4 km), **Lukina jama – Trojama** u NP Sj. Velebit (1421 m duboka – među 20 najdubljih jama u svijetu)
- špiljski ukras – **sige** (stalagmiti, stalaktiti i stalagnati)

KAMENICE

ŠKRAPE

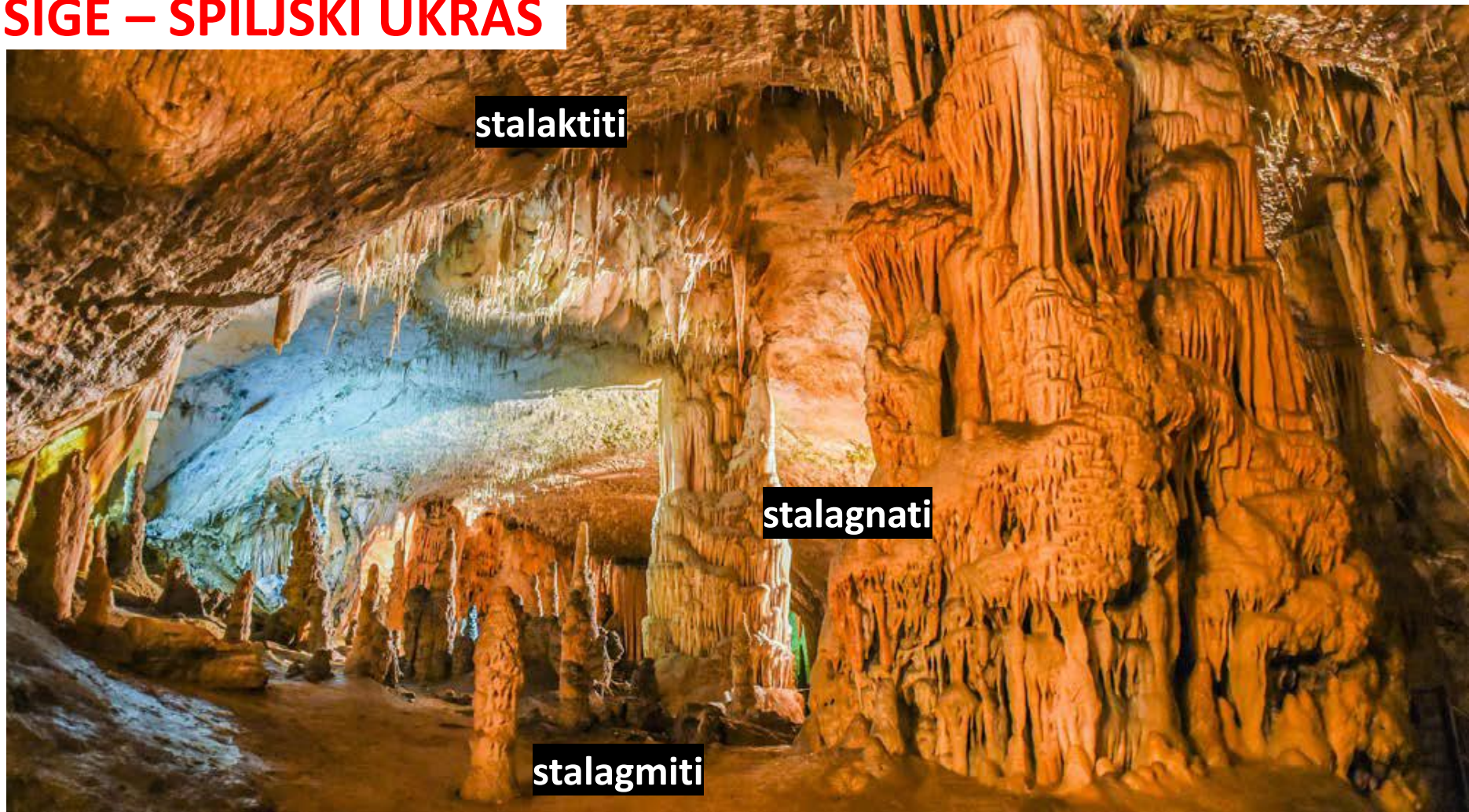
PONIKVE

SEDRENE BARIJERE

SIGE – ŠPILJSKI UKRAS

stalaktiti

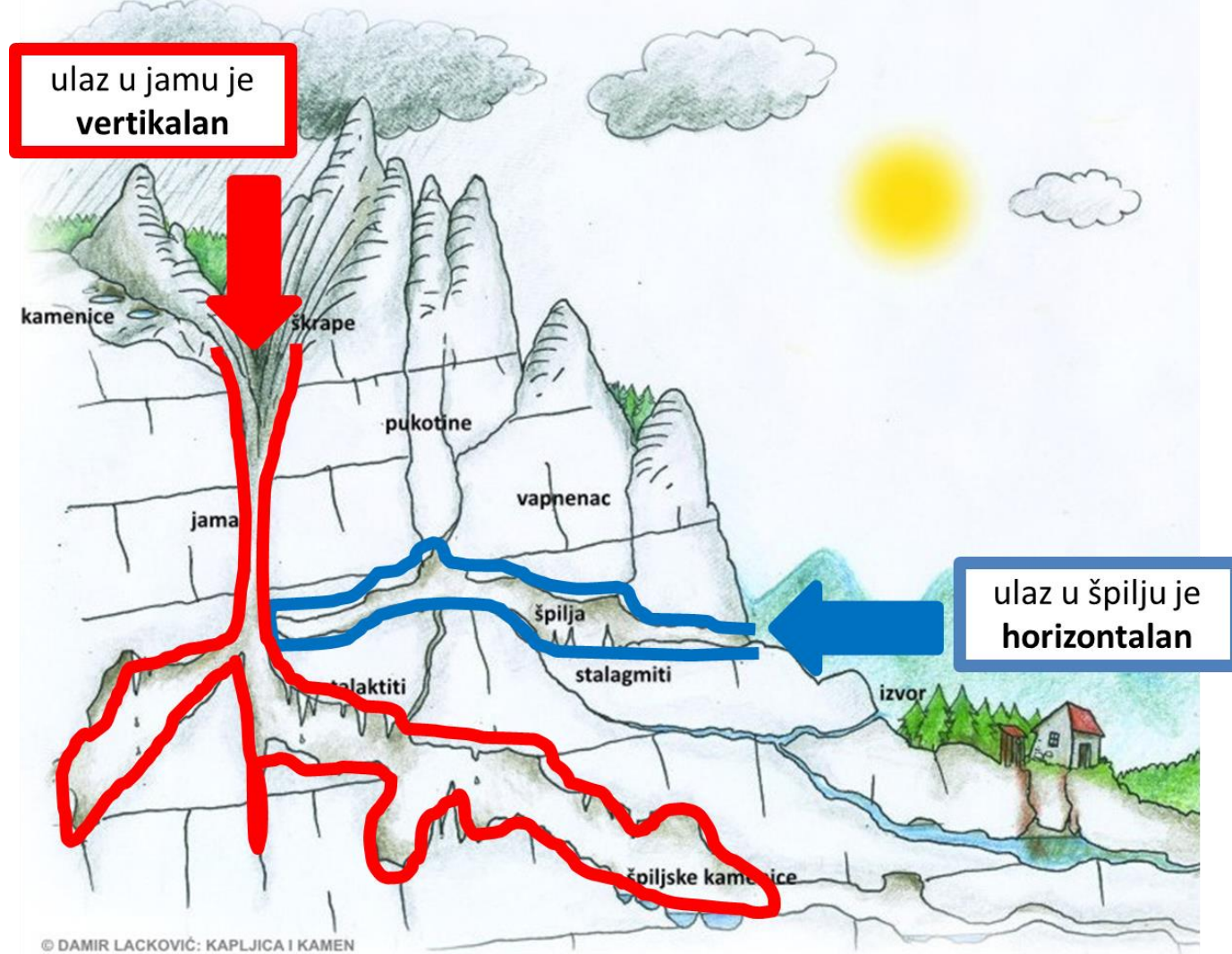
stalagnati

stalagmiti

KRŠKA POLJA

POLJE	NADMORSKA VISINA (m)	POVRŠINA (km²)	REGIJA
Ličko polje (sustav od pet manjih polja)	565 - 590	465	Lika
Imotsko polje (u Hrvatskoj se nalazi 45 km ²)	248 - 283	95	Dalmacija, Hercegovina
Gacko polje	425 - 481	80	Lika
Krbavsko polje	626 - 740	67	Lika
Sinjsko polje	295 - 301	64	Dalmacija
Ogulinsko polje	323	63	Gorski kotar, Lika, Kordun
Petrovo polje	260 - 330	57	Dalmacija
Vrgoračko polje	59 - 66	37	Dalmacija
Dicmo	315 - 319	35	Dalmacija
Kosovo polje	200 - 300	34	Dalmacija

Špilje i jame

OBALNI RELJEF

- prisutan na jadranskoj obali
- Jadranska obala nastala je prije **11 700 god** – potapanjem nižih dijelova reljefa nastali su **zaljevi i kanali**, a viši dijelovi su postali **otoci**
- zbog kratkog vremena valovi nisu još stigli oblikovati **klifove** na obali
- rijeke su oblikovale **deltu** (Neretva) i **kanjone** (Cetina, Zrmanja i Krka)

RIJEČNI RELJEF

- najčešći oblik reljefa u panonsko-peripanonskom dijelu Hrvatske
- rijeke svojim djelovanjem stvaraju **naplavne ravni (poloje), meandre, riječne terase, riječne otoke, mrtvaje...**
- najniži dijelovi poloja su **močvare** – Lonjsko polje, Kopački rit, Crnac polje, Jelas polje, Crna mlaka

MEANDRI

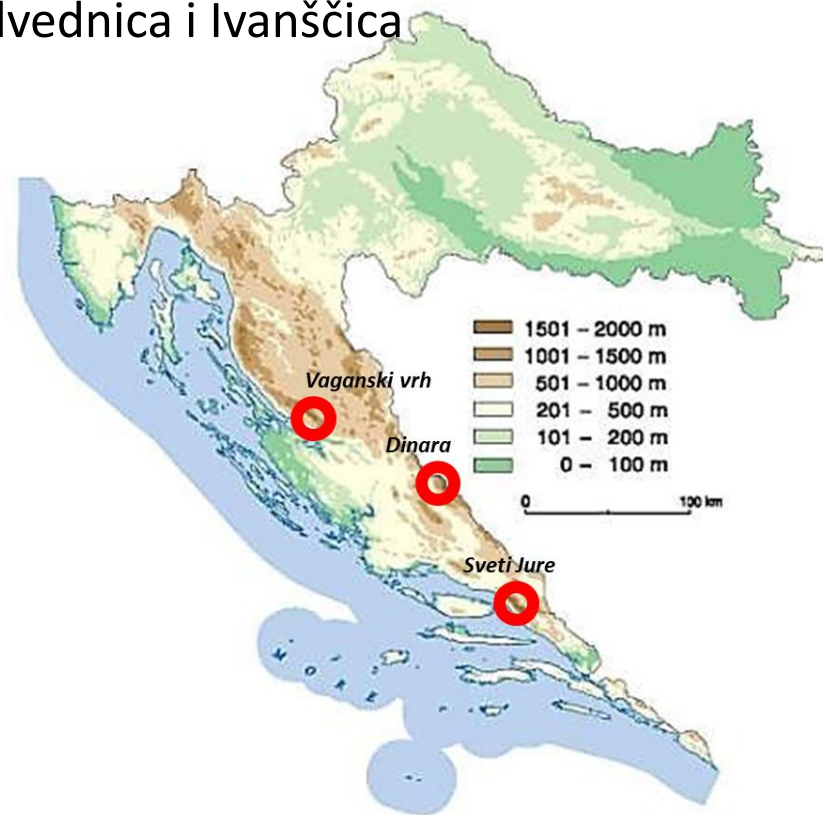

POLOJ

RELJEF – NIZINSKA ZEMLJA

- Hrvatska je pretežito nizinska zemlja – **79% površine ispod 500 m**
- **najviše planine** – Dinara, Plješevica, Velika Kapela, Risnjak, Velebit i Biokovo; u panonskoj Hrvatskoj – Žumberačko gorje, Medvednica i Ivanščica
- **najviši vrh** – Dinara – 1 831 m
- Biokovo – **Sveti Jure** – 1762 m
- Velebit – **Vaganski vrh** – 1757 m

Visinska zona	Udio visinske zone	Naseljenost zone
0 – 200 m	54%	85%
200 – 500 m	25%	13%
500 – 1000 m	17%	2%
1000 – 1831 m	4%	0%

RELJEF HRVATSKE – KRŠKA POLJA I POLOJI

RELJEF HRVATSKE – PLANINE

RELJEF HRVATSKE – VRHOVI

Klimatska obilježja Hrvatske

KLIMATSKI FAKTORI (MODIFIKATORI)

– na klimatska obilježja Hrvatske najviše djeluju **3 klimatska faktora** (modifikatora):

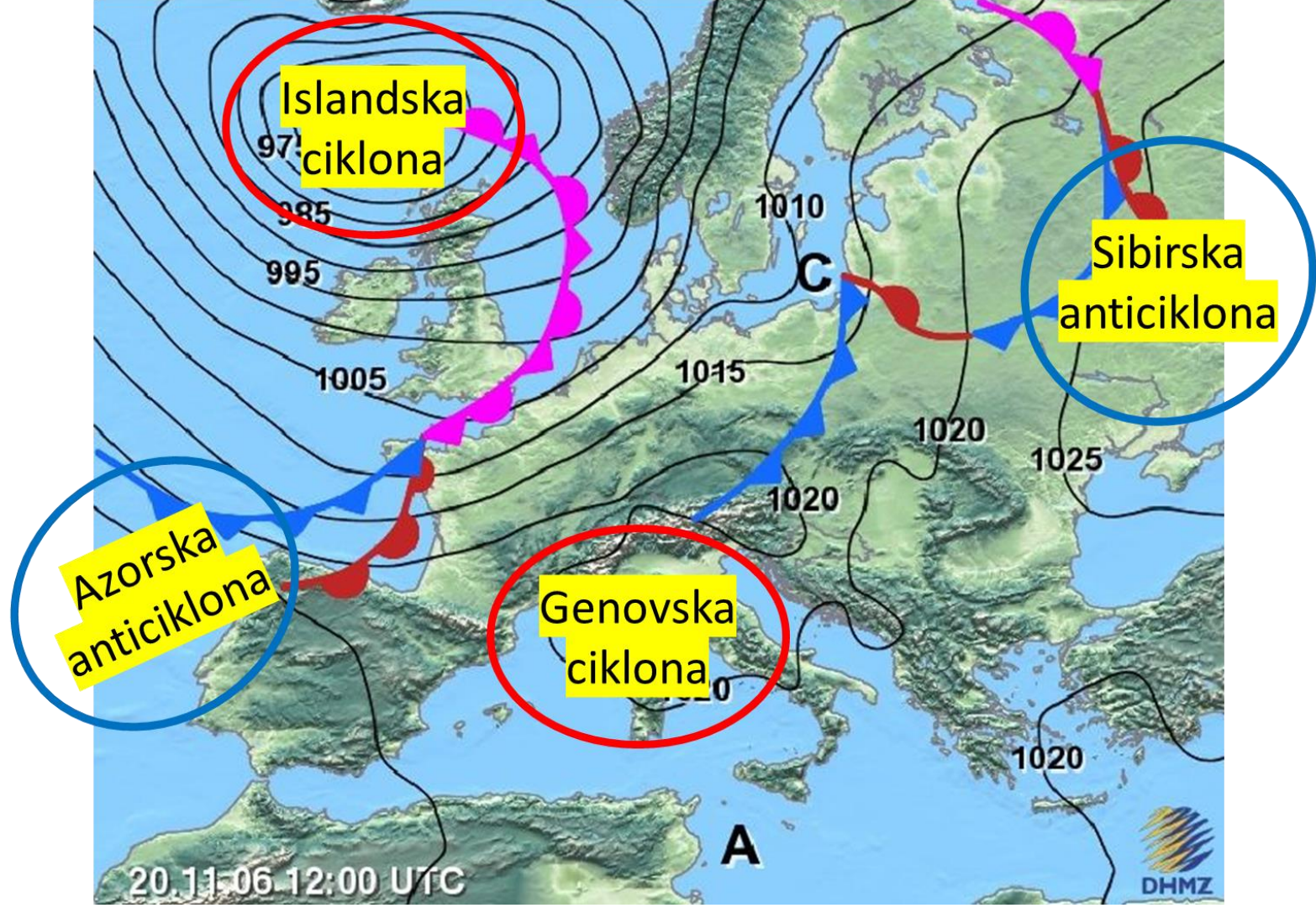
1. GEOGRAFSKA ŠIRINA

2. ODNOS KOPNA I MORA

3. RELJEF

ZRAČNE MASE – CIKLONE I ANTICIKLONE

- **zračne mase** koje utječu na vrijeme u Hrvatskoj:
- **ciklone** – nastaju nad oceanima i donose **kišovito i nestabilno vrijeme**
 - **Islandska ciklona** (zimi)
 - **Genovska ciklona**
- **anticiklone** – donose **stabilno vrijeme bez naoblake**
 - **Azorska anticiklona** (ljeti)
 - **Sibirski anticiklona** (zimi)
- ljeti na naše područje pristiže **vruća zračna masa sa sjevera Afrike** – donosi ljetne vrućine

UTJECAJ RELJEFA NA KLIMU I VRIJEME

PANONSKA NIZINA

CIKLONI
SA ZAPADA

ALPE

TOPLI ZRAK

DINARIDI

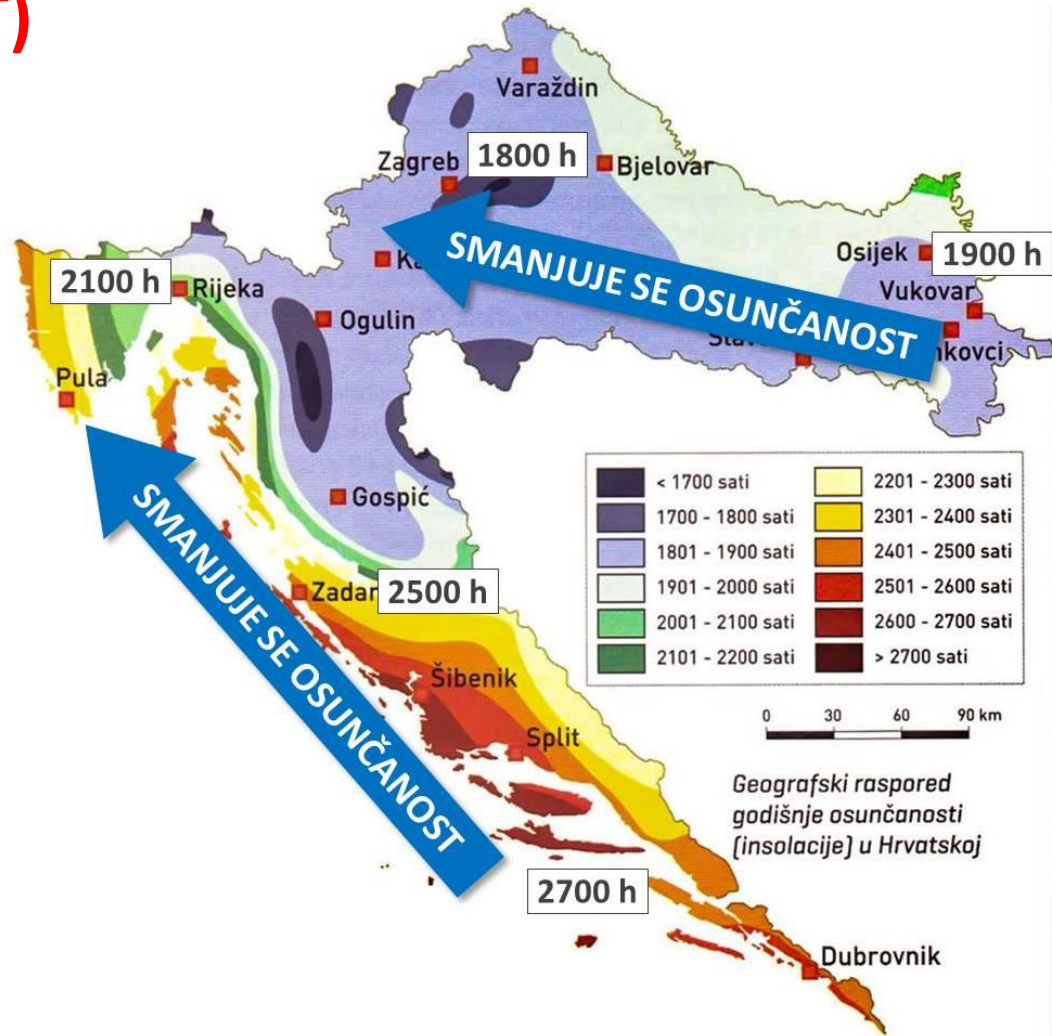
- **hladan zrak** zaustavlja se iznad panonsko – peripanonskog dijela (**Panonska nizina**)
- **Dinaridi** sprječavaju utjecaj Jadranskog mora
- **Alpe** sprječavaju prodor ciklona sa zapada

INSOLACIJA (OSUNČANOST)

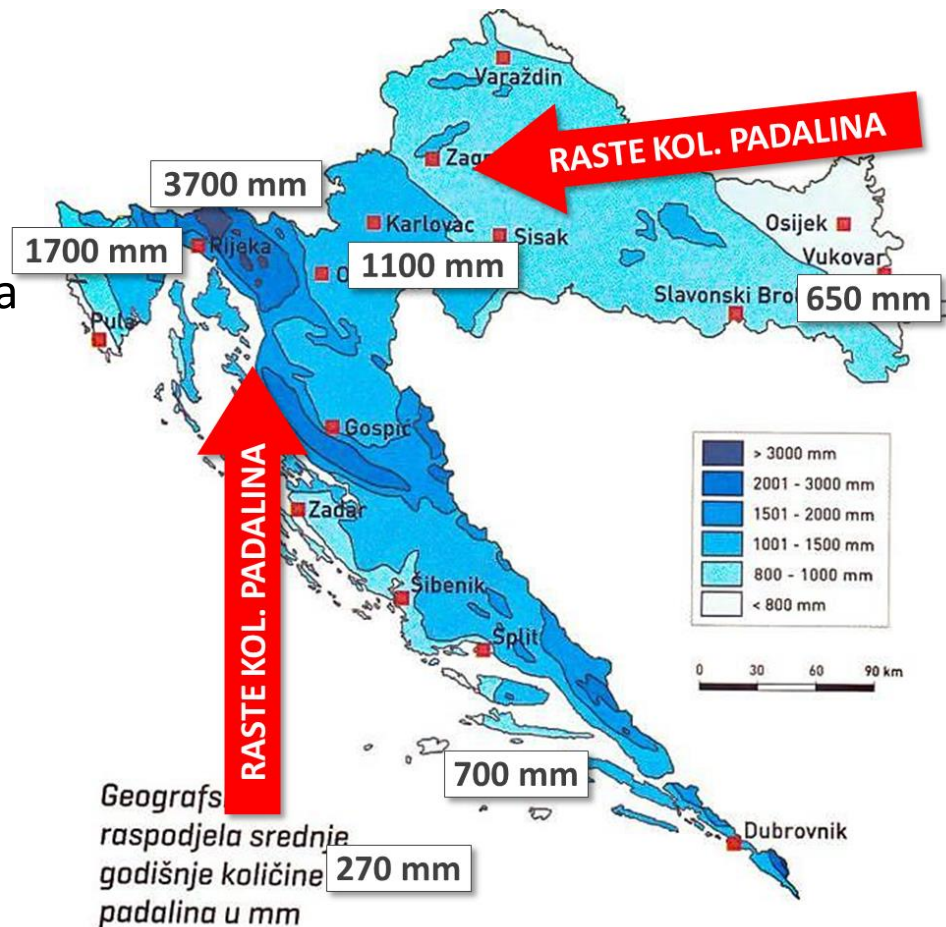
– **insolacija** – broj sunčanih sati
godišnje

– najviše sunčanih sati ima Hvar

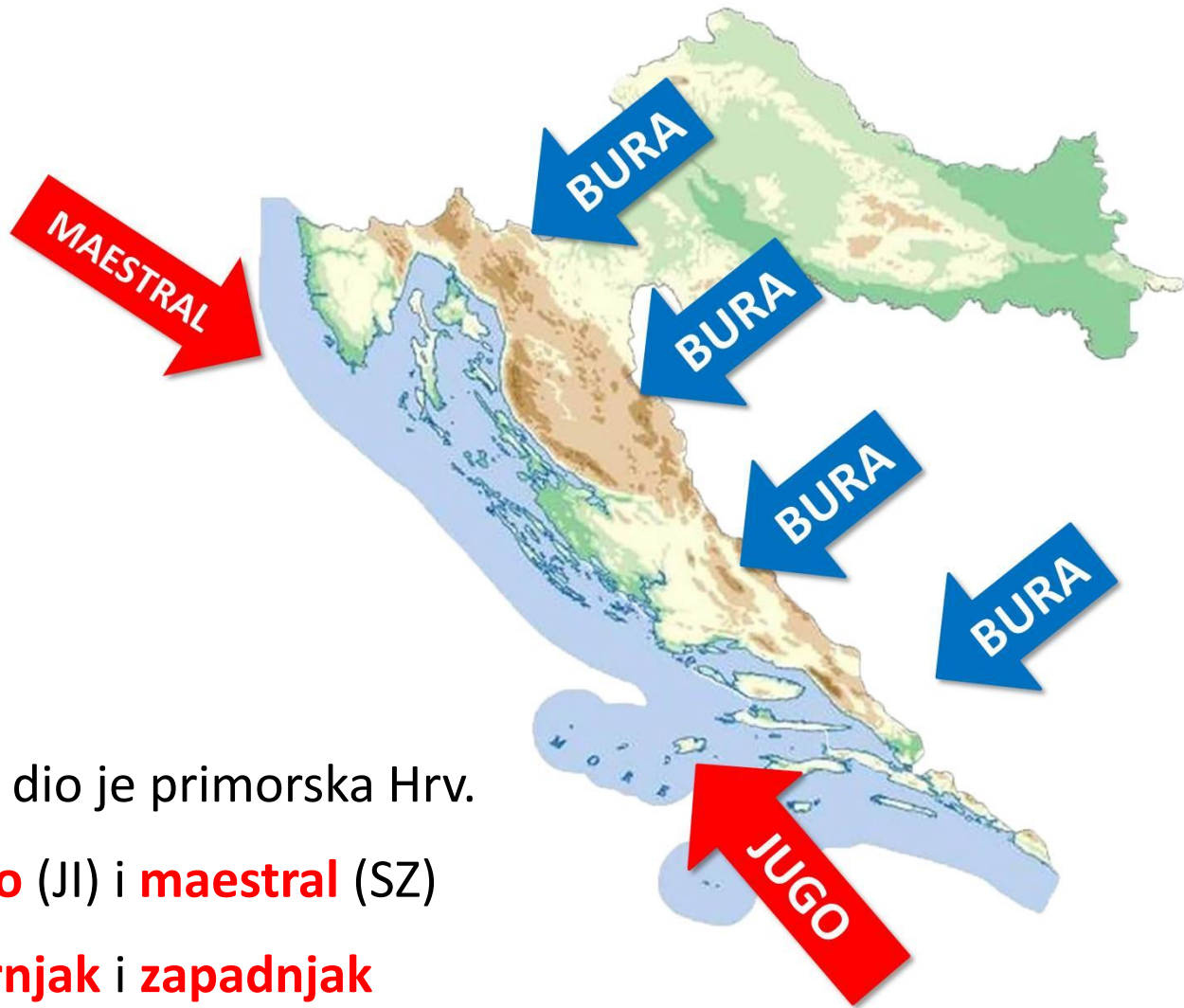

SREDNJA GODIŠNJA KOLIČINA PADALINA (mm)

- padaline donose ciklone – **Islanska** i **Genovska**
- **najviše padalina** imaju **gorski predjeli** (*Risnjak – 3700 mm*), a **najmanje** pučina (*Palagruža – 270 mm*) i **istočni dijelovi** panonske Hrv. (*Vukovar – 650 mm*)

VJETROVI

- **vjetrovi** – najvjetrovitiji dio je primorska Hrv.
- na obali – **bura** (SI), **jugo** (JI) i **maestral** (SZ)
- u unutrašnjosti – **sjevernjak** i **zapadnjak**

Jadransko more

VELIČINA

- Jadransko more je zaljev Sredozemnog mora (odvojen **Otranskim vratima**)
- najveća izmjerena dubina – **1 233 m**
- prosječna dubina **173 m**
- **sjeverni dio plići, južni dio dublji**
- **istočna obala razvedena, zapadna nerazvedena**

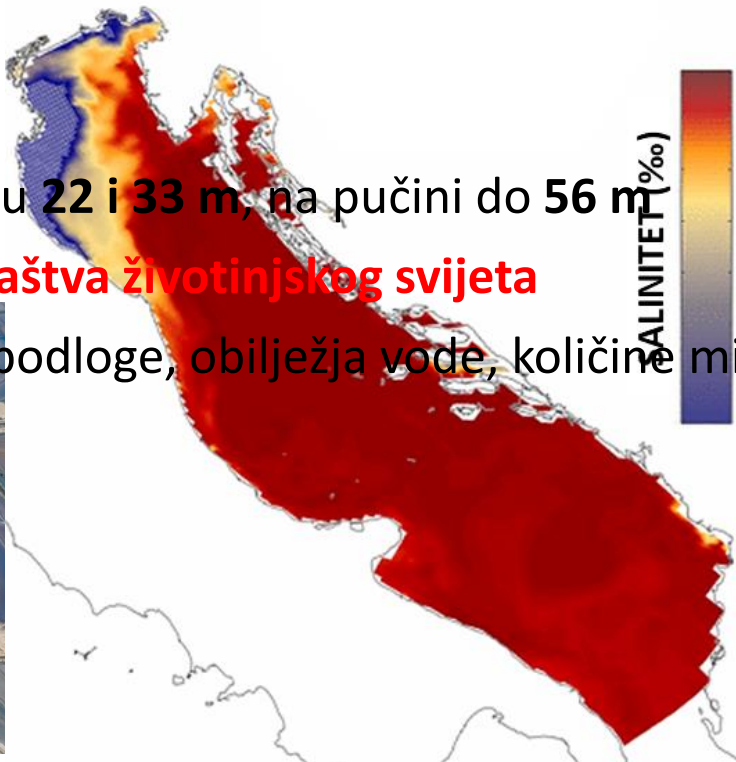
SVOJSTVA JADRANSKOG MORA

SALINITET

- prosječna slanoća je **38‰** – solane Nin, Pag i Ston (**20% hrvatskih potreba**)
- **južni dio je slaniji** od sjevernog jer se u sjeverni Jadran ulijeva **rijeka Po** a u južni dolazi voda iz Sredozemlja

PROZIRNOST i BOJA

- prozirnost Jadrana je između **22 i 33 m**, na pučini do **56 m**
- velika prozirnost radi **siromaštva životinjskog svijeta**
- boja je **modra** – posljedica podloge, obilježja vode, količine mikroorganizama u vodi

Vode na kopnu

KOPNE NE VODE HRVATSKE

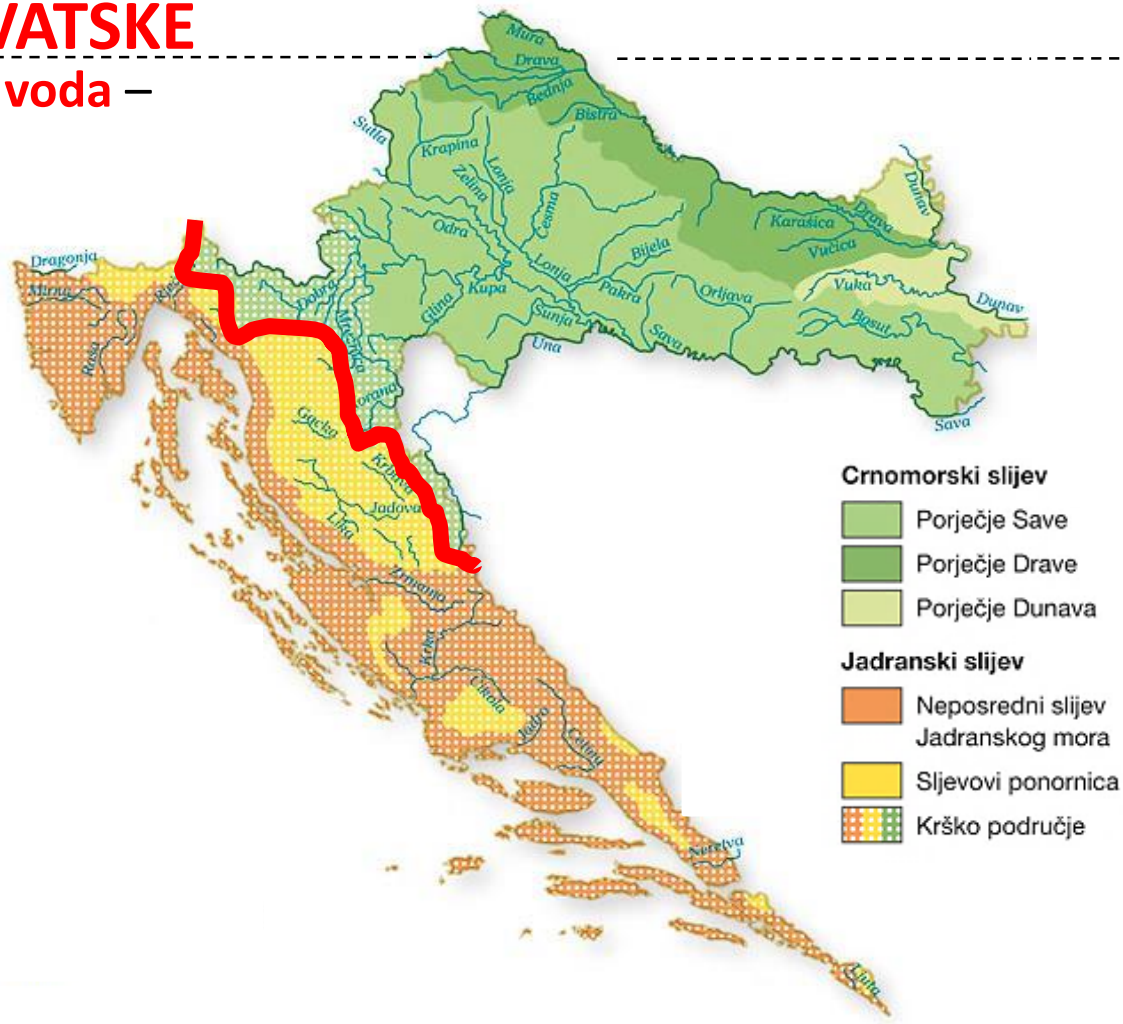
– velike količine **podzemnih voda** –
izvor pitke vode

– **2 slijeva:**

– **Crnomorski** (62%)

– **Jadranski** (38%)

RIJEKA	Dužina u km	
	Ukupno	u RH
1. Dunav 4	2857	188
2. Sava 1	945	562
3. Drava 2	707	505
4. Mura	438	53
5. Kupa 3	296	296
6. Neretva	225	20
7. Una	212	120
8. Bosut 5	186	151
9. Korana	134	134
10. Bednja	133	133

RIJEKE CRNOMORSKOG SLIJEVA

– rijeke crnomorskog slijeva su: Dunav, Sava, Drava, Mura, Kupa, Una, Bosut, Korana, Bednja....

- **gusta riječna mreža**
- rijeke su **duge, široke i bogate vodom**
- **slaba hidroenergetska iskoristivost**
- Dunav, Sava, Drava i Kupa su **plovne**
- **močvare** – Lonjsko polje i Kopački rit

RIJEKE JADRANSKOG SLIJEVA

- rijeke su **kratke** i **uske** (osim Neretve)
- gotovo ne postoji površinska riječna mreža
- **velika hidroenergetska iskoristivost**
- **brojne ponornice**
- rijeke jadranskog slijeva su: Neretva, Cetina, Krka, Zrmanja, Mirna, Raša, Gacka i Lika (ponornice)

1. Mirna
2. Kupa
3. Sava
4. Drava
5. Dunav
6. Mura
7. Lika
8. Korana
9. Zrmanja
10. Raša
11. Krka
12. Cetina
13. Neretva

JEZERA

- po postanku, jezera dijelimo na **prirodna** i **umjetna**
- najveće jezero je **Vransko jezero kod Biograda n/m**

JEZERO	Površina (km ²)
1. Vransko jezero (Biograd)	30,7
2. Dubravsko jezero*	17,1
3. Jezero Peruća*	13,0
4. Prokljansko jezero	11,1
5. Varaždinsko jezero*	10,1
6. Vransko jezero (Cres)	5,8
7. Krušćičko jezero*	3,9
8. Kopačevsko jezero	1,5-3,5
9. Borovik*	2,5
10. Lokvarsko jezero*	2,1

